

Aarhus den 21. september 2018

Budgetaftale for 2019 med overslagsårene 2020-2022

Den økonomiske udvikling i hele Business Region Aarhus er fortsat præget af det opsving, som kendetegner dansk økonomi. Aarhus er en vækstkommune i god udvikling, og er samtidig hele regionens vækstcenter. Skiftende Byråd har løbende truffet beslutninger, som er med til at gøre Aarhus til den kommune vi kender. Forligspartierne ønsker at fastholde udviklingen af Aarhus, men i dette års budget har fokus været på at begrænse de besparelser, der har været nødvendige.

Aarhus har grundlæggende en sund økonomi med stærkt fokus på effektiviseringer og en stram økonomistyring. Forligspartierne noterer med tilfredshed, at i kraft af budgetmodellernes tildeling tilføres de store velfærdsområder budget i takt med befolkningsudviklingen. Samlet for perioden er der tale om 1,2 mia. kr. Med dette budget sættes der samtidig tryk på de tværgående indsatser, hvilket tydeligst kommer til udtryk i de mange effektiviseringer indeholdt i kataloget 'Fælles om nye løsninger', der har været med til at mindske behovet for servicereduktioner nu og i fremtiden.

SPAREFORSLAG OG INVESTERING I EFFEKTIVISERING

Direktørgruppen har på anmodning fra Byrådet udarbejdet et katalog med spareforslag, og forligspartierne vil gerne kvittere for det arbejde, der er gjort. Det er lykkedes at pege på effektiviseringer, omstruktureringer, administrative reduktioner mv., som er med til at nedbringe behovet for at spare på borgernær velfærd. Forligspartierne har lagt vægt på høringssvarene og takker i den forbindelse for det store engagement hos borgere, medarbejdere og organisationer.

Forligspartierne er enige om, at Direktørgruppens forslag til initiativer i effektiviseringskataloget "Fælles om nye løsninger" skal gennemføres som beskrevet. Alle de beskrevne initiativer vedrørende digitalisering, beskæftigelse, sundhed, velfærdsteknologi, ejendomsdrift mv. sættes i gang, og de bevillingsmæssige konsekvenser som følge heraf indarbejdes teknisk i budgettet på det sidste af de fælles udvalgmøder om budgettet. Det bliver en stor tværgående opgave at gennemføre initiativerne på tværs i hele kommunen, og forligspartierne påtager sig ansvaret for den konkrete udmøntning og ser frem til at følge arbejdet gennem løbende opfølgninger.

På beskæftigelses- og sundhedsområdet investeres der i initiativer, der blandt andet skal få flere ledige i arbejde. Ud over de menneskelige gevinster, nedbringer det udgifterne til overførselsindkomster, og medvirker dermed til at reducere behovet for at spare på borgernær service. Men det kan ikke fuldt ud løse opgaven med at bringe budgettet i balance.

Afdelingernes opsparring lå med udgangen af 2017 på et højt niveau. I 2018 ser det ud til, at afdelingerne bruger af deres opsparring, hvilket er helt i overensstemmelse med de politiske ønsker og prioriteringer. Der er dog stadig en pæn opsparring, hvilket også betyder, at opsparringen kan anvendes til at indfase besparelserne, som det også er forudsat i det udarbejdede katalog.

Forligspartierne er opmærksomme på, at der i nogle af besparelsesforslagene er forudsat gevinster som følge af udbud eller andre effektiviseringer, som ikke kendes med sikkerhed på nuværende tidspunkt. Hvis gevinsterne ved disse tiltag ikke realiseres som forudsat, forudsætter forligspartierne, at besparelserne realiseres på anden vis, herunder ved at trække på opsparringen. Tilsvarende forbliver gevinsterne ved de foreslåede tiltag på de enkelte decentraliserede områder, hvis gevinsten viser sig større end forudsat, jf. principperne i den økonomiske politik.

Forligspartierne tager ansvaret for at gennemføre de nødvendige besparelser. De forslag, der gennemføres, kan ses i økonomioversigten (og er nærmere beskrevet på kommunens hjemmeside). Forligspartierne vil samtidig pege på, at en række af de forslag med de mest negative konsekvenser for borgerne er blevet fravalgt. På en række områder gennemføres spareforslagene kun delvist, eller spareforslagene gennemføres, men sådan at en del af proventet tilbageføres.

Bilag 2 er en oversigt og beskrivelse af de ændringer, der er i forhold til direktørgruppens katalog, dvs. spareforslag, der indgår i kataloget, men ikke gennemføres – eller ændringer i spareforslag, der gennemføres i ændret form.

Bilag 3 er en samlet oversigt over de spareforslag, der gennemføres.

UDSATTE BOLIGOMRÅDER

Et bredt flertal af byrådets partier indgik 18. juni 2018 en aftale om byens udsatte boligområder. Aftalen indebærer en massiv fysisk omdannelse af byens hårdest udsatte boligområder kombineret med målrettede sociale og beskæftigelsesmæssige indsatser. Aftalen har en 12-årig tidshorizont frem mod 2030. Partierne bag aftalen har forpligtet sig til at finde en langsigtet finansiering af aftalens initiativer, herunder de beslutninger, der følger af kommende lovgivning og til fysisk udvikling. Forligspartierne bag aftalen har ønsket at prioritere opstart af udvalgte initiativer allerede i dette års budget, og at øvrige initiativer og udgifter drøftes med Budget 2020-2023.

Forligspartierne bag dette års budget anmoder Borgmesterens Afdeling om at forelægge et mere detaljeret overblik over de økonomiske konsekvenser af aftalen om udsatte boligområder. Dette kan ske, når udviklingsplanerne for Gellerup/Toveshøj og Bispehaven er klar til fremsendelse til ministeriet i slutningen af 1. halvår 2019 med henblik på, at de økonomiske konsekvenser kan indgå i Budget 2020-2023.

Der afsættes derfor 63 mio. kr. i indeværende budget til området jf. Magistratens budgetforslag og forliget om udsatte boligområder. Dette beløb er ikke tilstrækkeligt til en fuld gennemførelse af aftalen og til at gennemføre de ændringer på dagpasningsområdet, som følger af regeringens ghettoplan. En evt. gevinst ved at vælge selvbudgettering for 2019 vil kunne disponeres i budgettet for 2020, og herunder bidrage til at finansiere aftalen.

Frem mod dette års budget har Teknik og Miljø belyst de planlægningsmæssige konsekvenser af aftalen om udsatte boligområder. Forligspartierne er enige om at prioritere 4,8 mio. kr. i 2019 til opstart af de vigtige planlægningsmæssige opgaver. De følgende års udgifter til planlægning indgår i det samlede økonomioverblik og drøftes med næste års budget.

Verdenspladsen

Verdenspladsen er det centrale midtpunkt og dermed udendørs samlingspunkt for Sports- og Kulturcampus. Det er hovedindgang til det kommende bibliotek, bevægelseshus og samlingshus. Med to store fondsdonationer fra henholdsvis Salling Fondene og Lokale- og Anlægsfonden er finansieringen til de to centrale bygninger i Sports- og Kulturcampus på plads. Bygningerne ligger henholdsvis nord og syd for Verdenspladsen. Bygningerne forventes indflytningsklar ultimo 2020. Her skal Verdenspladsen også stå klar, da pladsen er både ankomststed og indgang for de nye bygninger, det nuværende Gellerupbad, bypark og kunstgræsbanen og skal være færdiganlagt, når bygningerne tages i brug. Der afsættes 3 mio. kr. til anlæg af Verdenspladsen.

BØRN OG UNGE

Bedre fordeling af børn i dagtilbud

Der fremsættes lovforslag i oktober om bedre fordeling af børn i dagtilbud samt læringstilbud for 1-2-årige. Lovforslaget betyder, at en dagtilbudsafdeling højest må have indskrevet 30 procent børn fra udsatte boligområder. Forligspartierne anerkender vigtigheden af denne målsætning. Børn uden for udsatte boligområder må kun anvises pasning i et udsat boligområde i en dagtilbudsafdeling på boligforeningers matrikler, hvis de samtidig tilbydes pasning et andet sted. Lovforslaget indeholder en mulighed for dispensationsadgang, såfremt der foreligger særlige forhold.

Børn og Unge har over for Børne- og Socialministeriet peget på, at der som konsekvens af 30 procent reglen vil være behov for erstatningsbyggeri til 28 børnegrupper for op til 96 mio. kr. Herudover er der behov for at bygge yderligere 5 grupper til læringstilbud til 17 mio. kr. samt 7,3 mio. kr. årligt i drift til de nye læringstilbud, hvis det kan etableres lokalt.

Forligspartierne er opmærksom på, hvilke udfordringer lovforslaget giver i forhold til pasningssituationen både for børn i de udsatte boligområder og uden for de udsatte boligområder, som i højere grad vil blive anvist pasningstilbud i dagtilbud i udsatte boligområder.

Forligspartierne ønsker at afsøge mulighederne for dispensation med henblik på at undgå erstatningsbyggeri. Såfremt Aarhus Kommune ikke kan få dispensation, anmoder forligspartierne Børn og Unge om at fremsende en indstilling til byrådet med forslag til en plan for, hvordan pasningsgarantien fortsat kan sikres. Merudgifter til etablering af erstatningspladser afholdes af anlægsreserven til sikring af pasningsgarantien. Forligspartierne anmoder også Børn og Unge om at fremsende indstilling om udmøntning af læringstilbuddet. Forligspartierne er indstillede på, at merudgifter til læringstilbud indarbejdes i Børn og Unges budget ved regnskabet for 2018 (for så vidt angår 2019) og i Budget 2020 for de efterfølgende år, hvor der tages højde for eventuel kompensation fra staten.

Udvidelse af skolekapaciteten mv.

Aarhus vokser og befolkningsvæksten fortsætter de kommende år. Boligudbygning og byfortætning giver plads til flere børn og voksne i Aarhus. Dermed bliver der også flere børn og unge, der har brug for et pasningstilbud, rammer for fritidslivet og et sted at gå i skole.

Forligspartierne er enige om at anmode Børn og Unge om i samarbejde med Borgmesterens Afdeling og Teknik og Miljø at igangsætte et arbejde med at udrede de planlægningsmæssige og økonomiske forhold for udvidelse af skolekapaciteten og bedre udnyttelse af eksisterende kapacitet via byudvikling. Kultur og Borgerservice inddrages i arbejdet, så der samtidig sker en vurdering af behov for idrætsfaciliteter og lokale samlingssteder til fritids- og foreningslivet i sammenhæng med skolebyggeriet.

Øvrige magistratsafdelinger inddrages i arbejdet, så der også ses på sammenhænge med behov for udbygning i byen for andre målgrupper, herunder potentialer for samlokalisering og arealudnyttelse. Arbejdet skal danne et beslutningsgrundlag indeholdende et forslag til placering samt en tids- og finansieringsplan, der kan indgå i prioriteringen af anlægsmidler i forbindelse med budgettet for 2020.

Organisering af Børn og Unge – fastholde 0-18 års perspektiv

Forligspartierne har noteret sig, at der i mange høringsvar er et ønske om, at fagligheden i Børn og Unge bliver styrket ved, at ledelsen af dagtilbud, skoler og fritids- og ungdomsskoletilbud er søjleopdelt.

Forligspartierne er af den overbevisning, at 0-18 års perspektivet skal være det bærende princip for organisationen af Børn og Unge. Derfor ønsker forligspartierne, at de lokale ledere fortsat er organisatorisk for-

pligtet på at have fokus på sammenhængende tilbud til børnene, de unge og deres familier i deres lokaldistrikter. Forligspartierne er enige om, at den bedste måde at sikre dette på er ved, at dagtilbudsledere, skoleledere og FU-ledere har fælles ledelsesmæssige reference inden for deres lokalområder.

Samtidig er forligspartierne enige om det fagfaglige perspektiv skal styrkes, samtidig med at sammenhængskraften i Børn og Unge styrkes. Forligspartierne er enige om, at det fremlagte forslag fra Børn og Unge har dette sigte.

Analyse af folkeskolernes økonomi

Børn og Unge anmodes om i samarbejde med Borgmesterens Afdeling at udarbejde en analyse af folkeskolernes økonomi, herunder især økonomien i normalundervisningen. Formålet med analysen er at tilvejebringe et beslutningsgrundlag, således at der kan sikres en bæredygtig økonomi på skoleområdet med henblik på at skabe den bedst mulige skole for eleverne.

Skolernes økonomi er kommet under pres, fordi folkeskolereformen har betydet, at de obligatoriske timer fylder mere i skolernes budget efter reformen, end udgifterne til minimumstimetallet gjorde før reformen. Skolernes råderum i forhold til at ændre på timetallet er dermed væsentligt mindre. Der er således også et stigende antal skoler, der modtager garantiressourcer. Analysen skal derfor tilvejebringe viden om økonomien i normalundervisningen, men også omkring to-voksenordning, sprogstøtteordninger, specialundervisning, SFO mm.

Som led i analysen skal der peges på håndtag til en bedre ressourceudnyttelse på skolerne, herunder lokalt tilpassede løsninger og modeller for incitamenter til styrket samarbejde på tværs af skoler. Der skal som led i analysen fremlægges forslag til konkrete muligheder herfor, set i lyset af at det fremlagte strukturforslag ikke gennemføres. Med baggrund i analysen udarbejder Børn og Unge nye budgettildelingsmodeller.

Analysen fremlægges for Byrådet før sommeren 2019. Forud herfor ønskes der en drøftelse af analysen i såvel Børn og unge-udvalget, Økonomiudvalget og Magistraten.

Administrative fællesskaber

Forligspartierne ønsker, at besparelserne sker længst væk fra børnene. Forligspartierne er opmærksomme på, at der i mange hørings svar udtrykkes bekymring for opgaveløsningen i de administrative fællesskaber, og om der vil være en tilstrækkelig administrativ betjening af dagtilbud og skoler. På den baggrund er forligspartierne enige om, at et administrativt fællesskab højst kan bestå af to dagtilbud og to skoler. Det betyder, at der skal være 23 administrative ledere i stedet for 20, og at besparelsen vil blive reduceret med 1,8 mio. kr.

Forligspartierne er endvidere enige om, at der i forlængelse af budgetvedtagelsen igangsættes en proces, hvor skoleledere, dagtilbudsledere og de administrative ledere involveres i en drøftelse af, hvordan der kan sikres, dels en effektiv administration, dels at den lokale opgavevaretagelse støttes bedst muligt i skoler, dagtilbud m.v. Forligspartierne ønsker at drøfte resultaterne af analysen, og er indstillede på at foretage nødvendige justeringer, hvis drøftelserne viser et behov herfor. For at have tilstrækkelig med tid til denne proces udskydes opstarten af de administrative fællesskaber fra 1. august 2019 til 1. januar 2020, og besparelsen på administrative fællesskaber i 2019 afløftes via opsparede midler i Børn og Unge.

Midtbyklubben forbliver i egne lokaler

I forbindelse med besparelserne i Budget 2016 besluttede byrådet, at FU-området og skolerne skulle indgå lokale fællesskaber for at styrke det pædagogiske samspil mellem skoler og FU-området, og samtidig friholde det fritidspædagogiske personale fra besparelser ved i stedet for at spare på udgifterne til bygningsdrift.

En af klubberne, som er omfattet af beslutningen, er Midtbyklubben, hvor der skal etableres lokalefællesskab mellem Midtbyklubben og Samsøgades Skole. Forligspartierne er enige om, at Midtbyklubben skal forblive i egne lokaler.

Idet Midtbyklubben forbliver i egne lokaler skal der findes 0,3 mio. kr. på de centrale budgetter til FU-området til at dække de huslejeudgifter, der så vil fortsætte. Samtidig betyder det, at den planlagte modernisering af læringsarealerne på Samsøgades Skole kan gennemføres med de anlægsmidler, der allerede er afsat.

En styrket ordblindeindsats

På initiativ fra Børn og Unge-Byrådet har forligspartierne besluttet at styrke ordblindeindsatsen. Det er væsentligt for forligspartierne at sikre lige deltagelsesmuligheder for alle ord- og talblinde elever i Aarhus Kommune. På den baggrund ønsker forligspartierne, at rådmanden for Børn og Unge udarbejder en samlet plan for styrkelse af indsatsen for ord- og talblinde.

Den samlede plan kan blandt andet indeholde årlige handleplaner, et kompetenceløft til læsevejlederne, kompetenceudvikling for matematikvejledere og oprettelse af et matematikvejledernetværk. Dette er i lighed med det eksisterende læsevejledernetværk og med central understøttelse fra Børn og Unges fællesfunktioner. Endvidere gennemføres en vurdering af den samlede vifte af tilbud på området, herunder Kompetencecenter for Læsning med henblik på at styrke og sikre, at tilbuddene tilsammen bedst understøtter målet om lige deltagelsesmuligheder.

Forligspartierne er enige om, at der til styrkelse af denne indsats afsættes 4,5 mio. kr. i 2019 og i 2020 og 2 mio. kr. årligt derefter.

SUNDHED

Sundhedspakke – Mere lighed i sundhed

Forligspartierne ønsker en god sundhed for alle borgere i Aarhus kommune. Derfor er det også vigtigt at investere i borgerne og deres sundhed, så det sikres, at alle borgere har lige mulighed for at forbedre deres sundhed. På den måde kan sundheden i kommunen fremmes og forhåbentligt sikre en god livskvalitet for borgerne.

Investeringer i sundhedsfremme og forebyggelse i "Fælles om nye løsninger".

Forligspartierne er enige om, at der med budgetforliget tages det første skridt i at nytænke investeringerne på sundhedsområdet. Der skal investeres langt mere i sundhedsfremme og forebyggelse for at forebygge sygdom samt reducere den sociale ulighed i sundhed, som beskrevet i "Fælles om nye løsninger", og som "Den islandske model" giver yderligere inspiration til.

Det betyder investering i en røgfri fremtid 2030, som starter med at forebygge rygestart blandt elever i folkeskolen. Som optakt til en ny sundhedspolitik gøres der status over skolernes indsats. Det betyder samtidig også investering i at forbedre alkoholkulturen i Aarhus bl.a. ved at alkoholfrie alternativer ved bevillinger og andet undersøges. Derudover investeres der i at forebygge og behandle følger af lænde-rygsmerter og diabetes, der er to andre store årsager til ulighed i sundhed.

Bedre sektorovergange i det nære sundhedsvæsen

Udviklingen i sundhedsvæsenet peger i stigende grad i retningen af, at flere opgaver skal løses i det nære sundhedsvæsen og dermed i kommunerne. Borgerne vil i fremtidens sundhedsvæsen opholde sig kortere tid på hospitalerne. Det betyder, at der skal være et tæt samarbejde i sektorovergangen for at sikre trykthed

for borgerne. Forligspartierne er enige om vigtigheden af bedre sektorovergange i det nære sundhedsvæsen.

Forligspartierne forventer, at der i de kommende finanslovsforhandlinger og øvrige landspolitiske initiativer på sundhedsområdet vil være fokus på bedre sektorovergange. Hvis midler herfra kan prioriteres lokalt, skal midlerne anvendes til ansættelse af 2 specialsygeplejersker i hvert af de 7 lokalområder i Sundhed og Omsorg. Specialsygeplejerskerne skal medvirke til at varetage forløbskoordinering i de komplekse borgerforløb for at sikre gode sektorovergange for borgerne og mindske risikoen for u hensigtsmæssige genindlæggelser. Specialsygeplejerskerne skal også medvirke til at sikre, at de nye opgaver i det nære sundhedsvæsen omsættes til en rehabiliterende tilgang og med inddragelse af borgeren og pårørende/netværk.

Hvis der ikke kommer midler fra Finansloven, vil forligspartierne se på muligheden for at finansiere indsatsen inden for en ramme på 7 mio. kr. årligt fra eventuelle mindredgifter på aktivitetsbestemt medfinansiering.

Kendt hjemmehjælper

Forligspartierne ønsker i højere grad at sikre, at modtagere af hjemmepleje får hjælpen fra en kendt hjemmehjælper. Tilfredshedsundersøgelser viser, at der er en stærk sammenhæng mellem besøgscontinuitet – altså at det er kendte ansigter, der kommer hos borgeren – og den samlede tilfredshed med hjemmeplejen. Samtidig er det vurderingen, at kendt hjemmehjælper vil sikre større tryghed samt en gavnlig effekt på borgernes trænings- og rehabiliteringsforløb.

For at sikre dette er det nødvendigt, at hjemmeplejen fremover i højere grad tilrettelægges, således at det er det samme team af medarbejdere, der kommer hos borgerne, og med kontaktpersonen som en central nøgleperson. En sådan prioritering og organisering vil kræve kompetenceudvikling af ressourcekoordinatorerne, som er dem, der laver den daglige ruteplanlægning og kan sikre, at borgeren får besøg af kontaktpersonen og et fast team. Der vil samtidig skulle være et endnu større fokus på at nedbringe sygefraværet i hjemmeplejen, at rekruttere og fastholde medarbejdere samt optimere vagtplanlægningen. Dette kræver stort ledelsesfokus.

Der tilføres på den baggrund 4,4 mio.kr. i 2019 og 8,8 mio. kr. i 2020 til et forsøg i hjemmeplejen vedrørende ændret tilrettelæggelse af ruteplanerne i dagtiden, der tager højde for, at planlægningen i mindre omfang vil koncentrere sig om den tidsmæssigt mest rationelle ruteplan. Ved afslutning af forsøget bedes Sundhed og Omsorg og Borgmesterens Afdeling foretage en vurdering af muligheden for at videreføre forsøget finansieret ved mindreforbrug på den aktivitetsbestemte medfinansiering og/eller midler fra finanslovene.

Hjerneskadeteam

Hjerneskadeteamet i Aarhus Kommune har til opgave at sikre, at borgere med erhvervet hjerneskode får så effektive og velkoordinerede rehabiliteringsforløb som muligt. Det skal sikre, at borgerne opnår så højt et funktionsniveau som muligt efter hjerneskadens, og medvirke til bedre livskvalitet og en hurtigere tilbagemænd til uddannelse eller arbejdsmarked, hvis det er muligt. Hjerneskadeteamet blev etableret i 2012 som et 3-årigt projekt finansieret af eksterne puljemidler. Ved budgetforliget for 2015 besluttede forligspartierne at videreføre Hjerneskadeteamet som en samlet tværfaglig og tværgående enhed frem til og med 2018. Byrådet har drøftet en evalueringsrapport og på den baggrund er forligspartierne enige om, at videreføre indsatsen med delefinansiering på 0,3 mio. kr. mellem Sundhed og Omsorg og Sociale Forhold og Beskæftigelse samt ved overførsel af 1,8 mio. kr. årligt i sparede forsørgelsesudgifter til den decentraliserede ramme. Den samlede ramme til indsatsen vil således være 2,1 mio. kr.

SOCIALOMRÅDET

Psykatriens Hus

Flere aarhusianere får konstateret psykiske lidelser og oplever et behov for støtte i hverdagen. Forligspartierne ser med alvor på denne tilgang af borgere med behov for støtte, og ønsker at understøtte arbejdet med at hjælpe mennesker, der rammes af psykisk sygdom, til et bedre liv.

Med etableringen af Psykiatriens Hus i samarbejde med Region Midtjylland tilbydes en helhedsorienteret behandling af sociale og psykiske problemstillinger, med fokus på borgerens udvikling og læring hen imod uddannelse og arbejdsmarked. Psykiatriens Hus planlægges i drift februar 2019, og i første fase oprettes blandt andet 8 regionale døgnpladser og 8 kommunale overnatningspladser. Den kommunale andel af driftsbudgettet udgør 12 mio. kr., hvoraf forligspartierne i budgetforliget for 2018 afsatte 5 mio. kr. På denne baggrund afsættes yderligere 7 mio. kr. årligt.

Midlerne betyder, at indsatsen øges betydeligt, og der sker samtidig en samling med nuværende tilbud i en samlet ramme i Psykiatriens Hus.

Med de store omlægninger i sundhedsvæsenet vil der fortsat være et pres på psykiatriområdet. Forligspartierne anmoder Sociale forhold og Beskæftigelse samt Borgmesterens Afdeling om at holde fokus på initiativer der kan aflaste presset på psykiatriområdet med udgangspunkt i erfaringerne fra Psykiatriens Hus og afrapportere til Byrådet vedrørende mulige tilgange.

Jobs og aktiviteter for psykisk syge førtidspensionister.

Den nuværende 1-årige aftale med Jobbanken forlænges i 2 år. Aftalen evalueres i foråret 2020. Jobbanken arbejder intensivt og helhedsorienteret med psykisk syge førtidspensionister via forskellige aktiviteter, hvilket styrker deres selvværd, gør dem mere selvhjulpne og i stand til at indgå i et fællesskab. Én af Jobbankens aktiviteter er - i samarbejde med Jobcenteret – at formidle skånejobs til førtidspensionisterne. Med et årligt driftstilskud på 600.000 kr. forventer Jobbanken årligt at kunne skabe 50-75 nye skånejobs. Herved kan de gunstige konjunkturer på arbejdsmarkedet og virksomhedernes efterspørgsel efter fleksibel arbejdskraft udnyttes samtidig med, at en udsat målgruppe får mulighed for at blive en del af et fællesskab. Det fortsatte driftstilskud finansieres indenfor Sociale Forhold og Beskæftigelses nuværende ramme med midler, der frigives ved eksisterende aktiviteter, der kan nedskaleres efter etableringen af psykiatriens hus.

Ligestilling mellem kommunale tilbud og selvejende institutioner

Forligspartierne ønsker, at der skal være ens vilkår i driften af kommunale og selvejende tilbud. Der afsættes en reserve på 1,5 mio. kr. årligt fra og med 2019, som kan udmøntes til yderligere afløftning af spareforslag på socialområdet i forlængelse af en vurdering af eventuelle forskelle i vilkår.

Hjemløse

Antallet af hjemløse i Aarhus er stigende, og den seneste hjemløsetælling viste, at særligt antallet af unge hjemløse er stigende. Hjemløshed er en stor belastning for det enkelte menneske, men den stigende hjemløshed er også et alvorligt problem for samfundet og fællesskabet i en by i vækst.

Byrådet besluttede i efteråret 2017 at iværksætte en kortlægning og masterplan på hjemløseområdet. Formålet er at skabe et overblik på tværs af kommunale og private tilbud, der kan fungere som redskab til at forebygge og afhjælpe hjemløshed i Aarhus, og pege på forslag til nye tiltag og handlinger.

Byrådet drøfter masterplanen i efteråret 2018. Forligspartierne ønsker, at der skabes et råderum til handling på området, og afsætter 2 mio. kr. årligt fra og med 2019 til effektive indsatser for at hjælpe borgere ud af hjemløshed ved at skaffe og fastholde flere i egen bolig samt forebygge hjemløshed.

Børnehandicapområdet - Tættere på familien

Forligspartierne ønsker at skabe bedre forhold på området for børn med handicap og deres forældre. Med Socialministeriets offentliggørelse af Danmarkskort, vil Byrådet hvert år blive orienteret omkring ankestatisikken på det sociale område og få mulighed for at følge udviklingen i forhold til sager til Ankestyrelsen. På baggrund af statistikken for 2017 er der allerede igangsat tiltag, der skal styrke sagsbehandlingen på de punkter, hvor der oftest hjemvises sager, herunder vejledningsmaterialer og undervisning til rådgiverne. Forligspartierne er enige om, at udviklingen af området sker gennem tillid og dialog, samt at ressourceanvendelsen målrettes forbedret kvalitet i af sagsbehandlingen på baggrund af de tiltag, der er sat i værk.

Tiltagene omhandler et tæt samarbejde med Dialoggruppen, som er forældre til børn med handicap, hvor der i fællesskab arbejdes med at styrke området. Formålet med samarbejdet er at samle læringspunkter og erfaring, som kan bidrage til at give forældre og pårørende en bedre oplevelse af samspillet med kommunen og andre aktører, som spiller en rolle i hjælpen til deres børn og unge. Forligspartierne er enige om, at der er behov for at styrke sagsbehandlingen på handicapområdet for børn, så samarbejdet mellem forældrene og kommunen bliver styrket, og der bliver skabt en mere tillidsfuld og tryghedsskabende samarbejdsrelation mellem forældre og kommunen. Det er særligt tættere myndighedsopfølgning samt elementerne fra projekt "Tættere på Familien", hvor en midtvejsevaluering af projektet viser, at forældre i projektet oplever højere trivsel og mere tilfredshed end forældre, der ikke deltager i projektet, der skal omsættes. Til en videreførelse og udvidelse af indsatsen afsættes 1 mio. kr. i 2019 og 5 mio. kr. årligt derefter.

Styrket indsats mod misbrug

Forligspartierne anerkender en sammenhæng mellem psykisk sårbarhed, hjemløshed og misbrug. Derfor afsætter forligspartierne 0,55 mio. kroner årligt til at styrke indsatsen for at fastholde motivationen hos de misbrugere, der ytrer ønske om at komme ud af deres misbrug. Udsatte borgere med et misbrug har svært ved at vente på at kunne indgå i de etablerede behandlingsforløb på de præmisser, vi normalt opstiller for behandling i sundhedssystemet, og denne problematik ønsker forligspartierne at imødekomme ved at etablere et strakstilbud til det mest udsatte brugere af rusmidler.

Forebyggelse af vold mod børn

Mistrivsel og vold har konsekvenser for børns udvikling, selvværd, sociale såvel som faglige kompetencer, og har dermed vidtrækkende konsekvenser for det enkelte barn, der vokser op med vold. Forligspartierne ønsker derfor at styrke den forebyggende indsats, således at mistrivsel hurtigere opfanges, og færre børn og unge vokser op i et hjem med vold. Forligspartierne afsætter 0,5 mio. kr. årligt til en forøget indsats. Forligspartierne ønsker, at afdelingen afsøger muligheden for at inddrage eksterne organisationer, der allerede har fokus på problemstillingen, i planlægningen og udførelsen af indsatsen.

ARBEJDSMARKED

1.500 færre på kommunal forsørgelse årligt

Forligspartierne er enige om at sætte en høj, men realistisk ambition i målsætningen om færre borgere på offentlig forsørgelse. I forhold til det oplæg, der indgår i Fælles om nye løsninger, forhøjes målsætningen med 300 om året, så målsætningen er at flytte 1.500 borgere til selvforsørgelse i to år – svarende til 125 om måneden eller 3.000 i løbet af de to år. Det bidrager med yderligere finansiering på 7 mio. kr. i 2019 og 14 mio. kr. i 2020 og frem. Målsætningen er særdeles ambitiøs, og skal ses i lyset af, at befolkningen i Aarhus vokser, så alene befolkningstilvæksten alt andet lige ville give en forventning om ca. 400 mere på kommunal forsørgelse hvert år. Målsætningen skal ses i lyset af, at der fra januar til juli har været et fald på 460 personer i offentlig forsørgelse.

Aarhus Kommune har i de senere år ført en aktiv politik på beskæftigelsesområdet med vægt på virksomhedsstrategien. En række succesrige investeringsmodeller har været med til at sikre flere i beskæftigelse og herigennem i sidste ende også en bedre bundlinje i kommunens økonomi. Forligspartierne ønsker, at denne linje fortsættes og forstærkes yderligere. Det stiller krav til Beskæftigelsesforvaltningen, men det er ikke en opgave, der kan løses af Beskæftigelsesforvaltningen alene. Forligspartierne ønsker derfor, at Byrådet tager et meget stærkt ejerskab og inviterer erhvervsliv, uddannelsesinstitutioner og alle andre interessenter til et bredt partnerskab om at indfri målsætningen.

Mange virksomheder melder om mangel på arbejdskraft, og derfor er der i disse år en enestående chance for at få reduceret antallet af borgere på offentlig forsørgelse markant.

Forligspartierne tilslutter sig de konkrete initiativer, som ligger i Fælles om nye løsninger. Samtidig ønsker forligspartierne at følge udviklingen måned for måned og er klar til løbende at tilpasse indsatsen og tage nye initiativer, så det sikres, at målsætningen opnås.

Omlægning af decentrale jobcenterenheder

De decentrale jobcenterenheder på Skejbygårdsvej og Gunnar Clausensvej omlægges og reducerer aktiviteterne i forhold til opkvalificering. Samtidig fraflyttes lejemålet på Skejbygårdsvej.

Herved fortsættes en udvikling, som har været i gang i en årrække, hvor vægten i kommunens indsats er flyttet fra interne aktiveringsforløb til jobnær virksomhedspraktik i virksomheder. Afviklingen af Skæring Planteskole, som blev besluttet i budgetforliget for 2018 er også et element heri.

Den nuværende huslejebetaling er for jobcenterdelen på 4,2 mio. kr. Af Direktørgruppens spareforslag 'Bedre udnyttelse af lokaler', der vedrører Beskæftigelsesforvaltningen, indgår allerede en besparelse på 1,8 mio. kr. om året ved færre adresser, hvilket modregnes. Dermed frigøres der 2,4 mio. kr. til finansiering af øvrige initiativer i budgetforliget.

Øvrige funktioner, herunder jobkonsulenter, virksomhedssamarbejde og myndighedsområdet, som i dag er placeret på Skejbygårdsvej, omplaceres til Gunnar Clausens Vej eller administrationsbygningen på Vejlbj Centervej.

Udover den sparede huslejebetaling gennemføres der en reduktion i udgifter til interne aktiveringsforanstaltninger mv. på 5 mio. kr. årligt. Midlerne anvendes til aktiviteter, der målrettet understøtter en øget virksomhedsrettet indsats for at opnå de ambitiøse måltal.

Forligspartierne anerkender i øvrigt, at det politiske forlig fra 12. november 2017 mellem Regeringen, DF og R om erhvervs- og iværksætterinitiativer kan udfordre den lokale beskæftigelsesindsats. I aftalen forudsættes fremadrettede besparelser på aktiveringsindsatsen på godt 800 mio. kr. på landsplan. Forligspartierne er derfor enige om, at implementeringen af de lovgivningsmæssige ændringer skal ske under fuld hensyntagen til de overordnede beskæftigelsespolitiske målsætninger som beskrevet ovenfor.

Mødestedet

Forligspartierne er enige om at fastholde mødestedet til social udsatte med psykisk sårbarhed og PTSD ramte. Tilbuddet skal fremadrettet i højere grad have et arbejdsmarkedsrettet fokus.

TEKNIK OG MILJØ

Ændret lovgivning på parkeringsområdet

Folketinget har vedtaget en ændring af lovgivningen på parkeringsområdet, som betyder, at kommunerne fremadrettet kun beholder 30 % af indtægterne fra betalingsparkering og parkeringskontrol, mens de resterende 70 % går til Staten.

Borgmesterens Afdeling vil sammen med Teknik og Miljø frem mod regnskabet for 2018 vurdere mulighederne for at sikre den bedst mulige nettoindtægt for Aarhus Kommune og fremlægge mulige håndtag for Byrådet.

Forligspartierne lægger vægt på, at forbedrede nettoindtægter målrettes til at friholde den kollektive trafik for de negative konsekvenser ved Folketingets parkeringsindgreb. Er der nettoindtægter herudover tilføres de vejvedligehold indtil de negative konsekvenser af regeringsindgrebet er afbødet. Er der indtægter herudover indgår de i opgørelsen af råderum i budgettet for 2020.

Som konsekvens af lovændringen står Aarhus Kommune med en økonomisk ubalance, der konkret rammer vejvedligeholdelsen, da indtægterne fra betalingsparkeringen indgår i vejvedligeholdelsens og den kollektive trafiks budget. Forligspartierne er samtidig opmærksomme på, at vejvedligeholdelsen og dermed sikringen af den samlede vejkapital generelt er udfordret.

Forligspartierne peger på muligheden for, at en engangsindtægt ved salg af Arkitektskolen ved Nørreport og Busgadehuset ved Telefonsmøgen kan bidrage til at skabe balance i økonomien på vejområdet. Teknik og Miljø anmodes - i samarbejde med Borgmesterens Afdeling - om, at undersøge muligheden for at byudvikle og sælge arealerne. Provenu ved et salg afhænger af byudviklingsmulighederne, ønsker om at fastholde områderne til offentlig parkering samt ønsker til bylivskvaliteter. Derudover indbringer områderne i dag indtægter ved betalingsparkering. Disse forhold skal medtages, inden det endelige provenu opgøres.

Økonomisk balance på byggesags- og planområdet

En af drivkræfterne i byens økonomiske vækst er byggeriet. Strategien herfor er overordnet fastlagt i Kommuneplanen for 2017 og forudsætter at nye områder udvikles, at der bygges nyt. Teknik og Miljø gennemfører en intern omplacering af midler fra udvikling til kernerdrift, som frigør 4 årsværk i 2019 og 2020 til brug for planområdet.

Der har igennem en årrække været en stor stigning i antallet af byggeansøgninger og mere komplicerede byggesager, ligesom fortætningsstrategien også giver flere aktindsigts- og klagesager. Presset på området har betydet, at byggesagsområdet i perioden 2014-2017 har oparbejdet en gæld og fortsat står med en økonomisk ubalance.

Området er løbende blevet tilført både midlertidige og permanente budgetforøgelser, så budgettet i 2019 er 13 mio. kr. højere end i 2014. Alligevel er området fortsat i økonomisk ubalance.

Forligspartierne ønsker en genopretning på byggesagsområdet, samtidig med at der fastholdes et tilfredsstillende serviceniveau. Der er enighed om at tilføre området 2 mio. kr. årligt fra 2019 og frem. I takt med at der findes yderligere gevinster ved indtægtoptimering på området, udover det der forudsættes til den Sociale Investeringsfond, er forligspartierne indstillede på at drøfte et yderligere løft.

Herudover forudsættes området tilført et engangsbeløb på 3 mio. kr. i 2019 til at imødekomme det ekstra pres på 1000 sager som følge af SKATs arbejde med berigtigelse af beskatningsgrundlaget for erhvervsejen-

domme. Denne indsats, som giver kommunekassen et ekstra provenu, finansieres også gennem indtægter ved indtægtoptimering.

Styrket vintertjeneste

Forligspartierne er enige om at tilføre vintertjenesten 1,0 mio. kr. årligt for at forhindre serviceforringelser på området.

De tilførte midler skal sikre fremkommelighed og større tryghed for blandt andet byens cyklister på det primære og sekundære cykelrutenet.

Moesgård Vildskov

Omkring Moesgaard ejer Aarhus Kommune og Moesgaard Museum store skovområder med en unik natur på nationalt niveau. Visionen er at skabe et større sammenhængende naturbeskyttelsesområde, der beskytter og udvikler området til gavn og glæde for natur og naturglade borgere og turister.

Forligspartierne anmoder Teknik og Miljø om at nedsætte en arbejdsgruppe, der kan undersøge mulighederne for at administrere skovområder syd for Aarhus som urørt skov. Herved forstås skov med natur, biodiversitet og friluftsliv som formål, og uden økonomisk skovdrift. Arbejdsgruppen sammensættes med en bred deltagerkreds, bestående af borgerrepræsentanter, lodsejere og andre med interesse for og indsigt i området. Teknik og Miljø anmodes om at orientere byrådet om undersøgelsens resultater i forbindelse med budget 2020, idet der også ønskes en belysning af eventuelle direkte og indirekte kommunaløkonomiske konsekvenser.

Skovrejsning

Forligspartierne ønsker yderligere skovrejsning i kommunen idet skovrejsning er et særdeles effektivt tiltag i klimaindsatsen og også for borgernes sundhed og velvære, og skovrejsning er ideelt til grundvandsbeskyttelse og øge biodiversiteten. På grund af de mange anlægsaktiviteter i kommunen er der et stort behov for at kunne håndtere og genanvende de store mængder overskudsjord, som anlægsaktiviteterne genererer. Forligspartierne ønsker at overskudsjorden bruges som indtægt til at rejse yderligere skov mens der skabes kuperede landskaber. Overskudsjorden vil også kunne indgå som en del af klimasikringen. Forligspartierne øger på den baggrund målet om skovrejsning med 10 ha/årligt svarende til 10 %.

Arealer, som er velegnede til etablering af spændende rekreative områder ved genindbygning af overskudsjord fra byens anlægsaktiviteter, vil i mange tilfælde også være velegnede til etablering af nye spændende naturområde eller skovrejsningsområder, såfremt dette indarbejdes i udformningen af projekterne. Etablering af skovrejsning kan finansieres med en del af indtægten fra jordtip-aktiviteterne. Yderligere skovrejsningen vurderes derfor udgiftsneutrale.

Forligspartierne anmoder også Teknik og Miljø om at undersøge mulighederne for at finansiere yderligere skovrejsning ved crowdfunding, så borgerne selv har mulighed for at donere til projektet, hvis de synes at det er en god ide.

Mere fokus på biodiversitet i naturvedligehold og grønne områder

Forligskredsen ønsker, at Teknik og Miljø og øvrige magistratsafdelinger arbejder videre med at skabe større biodiversitet i parker, anlæg, rabatter, i områder ved ældrecentre med videre. Det kan ske ved at undlade græsklipping i udvalgte områder, ved såning af engblanding og lignende, i det omfang det kan realiseres inden for de givne økonomiske rammer. Bæredygtighedsudvalget inddrages i dette arbejde.

Forligskredsen anerkender samtidig, at ønsket om større biodiversitet skal afbalanceres i forhold til de forskellige anvendelser af parker med videre – f.eks. til leg og boldspil, samt at man i forbindelse med rabatter, vejkryds o.l. skal sikre, at man fortsat kan leve op til trafikikkerhedsmæssige krav til oversigtsforholdene.

Analyse af anvendelsen af plast

Plast og mikroplast er en af de store miljøsyndere. Det gælder både på land og i vand. Samtidig kræver det mange ressourcer at producere plast. Aarhus Kommune bør arbejde for, at brugen af plast mindskes, og anvendelsen af mere bæredygtige alternativer øges, hvor det er muligt. Samtidig skal det undersøges, hvordan det kan give virksomhederne nye muligheder.

Forligspartierne anbefaler, at der gennemføres en analyse, der kan understøtte udvælgelsen af indsatser, der bedst giver den ønskede effekt.

Analysen forankres i Teknik og Miljø med inddragelse af andre relevante magistratsafdelinger. Analysen gennemføres i 2019 således, at den kan indgå i budgetlægningen vedrørende Budget 2020.

Solcelleindsats

Der findes i dag en række juridiske og økonomiske barrierer for opsætning af solceller i kommunalt regi. Der nedsættes derfor en arbejdsgruppe med deltagelse af Teknik og Miljø, Borgmesterens Afdeling og repræsentanter fra afdelingerne, der skal belyse de rammebetingelser, hvorunder Aarhus Kommune kan bidrage til at fremme solceller på kommunale ejendomme. Aarhus Kommune vil i den forbindelse aktivt arbejde for at kommunens selskaber kan etablere og drive solcelleanlæg. Derfor skal det undersøges, om kravet om selskabsdannelse på solcelleanlæg kan løses ved at indgå et samarbejde med et af kommunens allerede eksisterende selskaber. Samtidig undersøges det, om private aktører vil kunne løse opgaven.

Arbejdsgruppen bedes belyse de klimamæssige, byggetekniske, anlægs- og driftsøkonomiske konsekvenser samt juridiske problemstillinger ved en forstærket satsning på solceller i kommunen. Forligspartierne anmoder arbejdsgruppen om at afrapportere til Byrådet i første halvår 2019. Hermed kan ændringer indgå i forhandlingerne om Budget 2020.

En samlet visionsplan for Aarhusbugten

Aarhus Kommune er en kystkommune med alt hvad det indebærer af ansvar. Aarhusbugten rummer store potentialer for Aarhus og de omkringliggende kommuner, både hvad angår rekreative og kulturhistoriske potentialer, såvel som erhvervs – og turistmæssige potentialer.

Forligspartierne beslutter at igangsætte et arbejde med en visionsplan for Aarhusbugten, så denne bliver et større aktiv for Aarhus og de omkringliggende kommuner. Det skal ske med et fokus på emner som Hav- og fiskeripolitik, generel infrastruktur, såsom færgeforbindelse mellem Samsø og Aarhus, samt en Kattegatforbindelse, udvidelsen af Aarhus Havn samt etableringen af nyt vandressourceanlæg, fritidsliv og turisme.

Norddjurs, Syddjurs, Samsø og Odder kommuner inviteres med i arbejdet.

Fortsat god kollektiv trafikbetjening i hele Aarhus Kommune

I budgetforliget for 2018 blev der afsat 70 mio. kr. til generel styrkelse af den kollektive trafik i en periode på op til 10 år. De 20 mio. kr. blev øremærket til institutionskørsel på børneområdet og ændret rejsekortudstyr i bybusserne. Forligskredsen anmoder Teknik og Miljø om senere i 2018 at fremsende et konkret forslag til anvendelse af de resterende 50 mio. kr.

Forslaget skal sikre tilfredsstillende løsninger for den kollektive trafik i hele Aarhus Kommune, bl.a. set i lyset af de forventede reduktioner af Region Midtjyllands buskørsel og Letbanens indfasning. Et øget tilbud

om flextrafik og andre fleksible mobilitetsformer (eksempelvis el-delebiler) i små bysamfund kan også indgå i løsningen. Forslaget skal også sikre ekstra køreplantid i den eksisterende bybuskørsel som følge af manglende fremkommelighed i midtbytrafikken.

ØVRIGE OMRÅDER

Økonomisk Politik

Forligspartierne er enige om at drøfte behov for tilpasning af budgetmodeller i forbindelse med revisionen af den Økonomiske Politik, herunder eventuelle nye budgetmodeller eksempelvis for Sport- og Fritidsområdet samt ældre borgere med handicap.

Desuden er forligspartierne enige om, at drøfte eventuelt behov for justeringer af niveauerne for afdelingernes muligheder for at overføre over- og underskud, opbygning af akkumuleret gæld og opsparing samt de årlige effektiviseringskrav.

Ringeaktivitet

Kultur og Borgerservice har siden 2016 haft en særlig ringeindsats over for borgere og virksomheder, der har gæld til kommunen. Finansieringen af den årlige ringeindsats udløber i marts 2019. Henset til den succes den særlige ringeindsats har haft for kommunens gældsinddrivelse, er forligspartierne enige om at fortsætte den særlige ringeindsats i 2019 og udvide indsatsen med en ekstra medarbejder. Der afsættes 1 mio. kr. hertil. Udgiften finansieres via "Fælles om nye løsninger". I forbindelse med regnskabet for 2018 fremlægger Kultur og Borgerservice i samarbejde med Borgmesterens Afdeling forslag til en investeringsmodel for området. Investeringsmodellen skal gælde fra 2020-2022 eller indtil SKATs inddrivelsessystem er i drift, hvis dette er sket inden 2022.

Dækningsafgift

Forligspartierne (Socialdemokratiet, Venstre og Det Konservative Folkeparti) bag Marselistunnellen og aftrapningen af dækningsafgiften har i 2014 besluttet en aftrapningsprofil af dækningsafgiften, som indebærer, at den nedtrappes med 0,5 promille i 2021 og er helt afskaffet i 2029. Denne forligskreds gør det klart, at man under alle omstændigheder vil fastholde den aftalte aftrapning. De øvrige partier i budgetforligskredsen tager dette til efterretning.

Det samlede provenu fastholdes uændret frem til 2028. Forligspartierne bag dette års budget er enige om at ændre aftrapningsprofilen, sådan at afgiften aftrappes med 0,75 promille til 5,0 promille allerede i 2019, men til gengæld aftrappes lidt langsomt i de kommende år.

Forudsætningen er, at Aarhus Kommune herved får andel i den præmie, som Regeringen har besluttet tilfalder kommuner, der nedsætter skatten i 2019.

Partierne er fortsat ikke enige om aftrapningen af dækningsafgiften eller om anlæg af Marselistunnellen. Uanset holdningen hertil er der enighed om, at en ændret aftrapningsprofil, som giver et større råderum og hjælper til med at begrænse risikoen for en skattesanktion overfor kommunerne er hensigtsmæssig.

Skattepræmien ved den samlede nedsættelse udgør 75 % i 2019, 50 % i 2020 og 2021 og 25 % i 2022 – i alt 48,9 mio. kr. 40 mio. kr. afsættes på en reserve til nybyggeri af skoler og resten anvendes til sports- og fritidsfaciliteter.